

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Μ. ΤΕΤΑΡΤΗ 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

Οι μαθητές, γηγενείς και μετανάστες, συναντιούνται στο σχολείο έχοντας «γνώσεις» ήδη διαμορφωμένες και εμπειρίες για την κοινωνική αξία των ομάδων τους και των κοινωνικών τους ταυτοτήτων. Η συμβολική ανισότητα και η ασυμμετρία, υποβόσκουσα ή φανερή, συνιστά πρόβλημα, αφού μπορεί να διαταράξει τις μεταξύ τους σχέσεις και να καταστήσει αδύνατη κάθε προσπάθεια αλληλοαποδοχής και συνεργασίας. Στην τάξη οι μαθητές κατασκευάζουν έναν «κοινωνικό κόσμο», ένα είδος κρυφού αναλυτικού προγράμματος ανθρωπίνων σχέσεων, με βασικά δομικά γνωρίσματα αφενός τις προσπάθειες για ίση συμμετοχή στις δράσεις και στην επικοινωνία και αφετέρου τις σχέσεις ανισότητας. Οι ανισότητες αυτές εκφράζονται ως διαφορές επιρροής στη διαμόρφωση της ομάδας και ως διαφορές στην αποδοχή και υποστήριξη από τα μέλη της. Ο παράγοντας της κοινωνικής προέλευσης είναι καθοριστικός και για τη δημιουργία σχέσεων αποδοχής -π.χ. ένταξη στο παιχνίδι ή στις δραστηριότητες στη διάρκεια του διαλείμματος- αλλά και για τις σχολικές επιδόσεις.

Ας δούμε τώρα κάποιες δυνατότητες διδακτικών παρεμβάσεων σε σχέση με το ζητούμενο της αποδυνάμωσης των αρνητικών στερεοτύπων, προκαταλήψεων και των αντίστοιχων κυρίαρχων κατηγοριοποιήσεων. Η δυνατότητα επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης σε διαπροσωπικό επίπεδο μπορεί να συμβάλει στην αποδυνάμωση των κατηγοριοποιήσεων, των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων και να συντελέσει στην αποδοχή των «διαφορετικών» μαθητών. Επίσης, η ισότητα ως προς το κύρος μπορεί να διασφαλισθεί μόνο με την παροχή δυνατοτήτων εκπροσώπησης και ίσης συμμετοχής σε όλους τους τομείς της σχολικής ζωής. Σίγουρα η δημιουργία ενός περιβάλλοντος ίσης αποδοχής και αναγνώρισης στο πλαίσιο υπαρκτών κοινωνικών ανισοτήτων κάθε άλλο παρά εύκολη υπόθεση είναι.

Όμως, ένα μάθημα που προσφέρει ευκαιρίες συμμετοχής και συλλογικής δράσης μπορεί να λειτουργήσει ως πλαίσιο ενίσχυσης της αυτοαντίληψης των αλλοδαπών μαθητών. Ακόμη, ως στοιχείο μιας «συμμετοχικής δημοκρατικής κουλτούρας» «επιβάλλει» τη διαπραγμάτευση και την εναρμόνιση των ενδιαφερόντων μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών και γονιών. Έτσι, οι μαθητές θα γνωρίσουν τις βασικές αρχές αυτών των δικαιωμάτων (ανθρώπινη αξιοπρέπεια και αξία, ισότητα και δικαιοσύνη).

Στη συνέχεια θα ασχοληθούν με το ερώτημα κατά πόσο αυτά τα βασικά δικαιώματα βρίσκουν εφαρμογή στην καθημερινότητα της πολυπολιτισμικής κοινωνίας.

Ακόμη, η δράση για την επίτευξη ενός κοινού στόχου παρέχει ευκαιρίες ανάπτυξης διαπροσωπικών σχέσεων και άμβλυνσης των προκαταλήψεων και των κοινωνικών κατηγοριοποιήσεων. Ασφαλώς, στον χώρο του σχολείου η συνεργατική μάθηση προσφέρει δυνατότητες αποδυνάμωσης των στερεότυπων κατηγοριοποιήσεων και αντιμετώπισης του «άλλου» ως προσώπου. Αυτό μπορεί να γίνει, επειδή το σχολείο έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει τη συνεργατική μέθοδο και εκτός σχολικού περιβάλλοντος, επιδιώκοντας να αποκτήσουν οι μαθητές το αίσθημα ότι ανήκουν σε μια ομάδα, πέρα από τις όποιες διαφορές.

Τέλος, οι δραστηριότητες πρέπει να υποστηρίζονται από ενήλικους, όπως δασκάλους, γονείς και εκπροσώπους της κοινότητας. Η εμπλοκή των ενηλίκων και κυρίως των εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας σε κοινές δράσεις ανάδειξης και αναγνώρισης των διαφορών αποδίδει κύρος στο πολιτισμικό κεφάλαιο των αλλοδαπών μαθητών. Έτσι, δημιουργεί με αυτόν τον τρόπο θετικές προϋποθέσεις αποδοχής του «διαφορετικού».

Χ. Γκόβαρης, Ι. Ρουσσάκης (2008). Ευρωπαϊκή Ένωση: Πολιτικές στην Εκπαίδευση. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αθήνα, 171-173 (διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

Μονάδες 20

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

α. Οι μαθητές εισέρχονται στο σχολείο χωρίς να έχουν συγκροτήσει συγκεκριμένες απόψεις για τις κοινωνικές ομάδες.

β. Ο περιορισμός των προκαταλήψεων ανάμεσα σε γηγενείς και μετανάστες μαθητές είναι δυνατός με την ίση συμμετοχή τους σε όλες τις σχολικές δραστηριότητες.

γ. Η συλλογικότητα κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα ενισχύσει την αυτοπεποίθηση των αλλοδαπών μαθητών.

δ. Η συνεργατική μέθοδος που εφαρμόζεται στο σχολείο θα βοηθήσει στην ενδυνάμωση των στερεότυπων ανάμεσα στους μαθητές.

ε. Η δράση για την καταπολέμηση των στερεοτύπων για τους αλλοδαπούς μαθητές αφορά μόνο τους καθηγητές.

Μονάδες 10

B2. α) Να γράψετε τα δομικά μέρη της τελευταίας παραγράφου (Τέλος... «διαφορετικού») του κειμένου. (μον. 3)

β) Πώς επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα στην τρίτη με την τέταρτη και ανάμεσα στην τέταρτη με την πέμπτη παράγραφο του κειμένου; (μον. 2)

Μονάδες 5

B3. α) «Όμως, ένα μάθημα που προσφέρει ευκαιρίες συμμετοχής και συλλογικής δράσης μπορεί να λειτουργήσει ως πλαίσιο ενίσχυσης της αυτοαντίληψης των αλλοδαπών μαθητών». Να εντοπίσετε στην παραπάνω περίοδο την αναφορική πρόταση και να γράψετε αν είναι προσδιοριστική ή παραθετική/προσθετική. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας. (μον. 2)

β) Να δώσετε έναν τίτλο στο κείμενο. (μον. 2)

γ) Να εξηγήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στην δεύτερη παράγραφο («Ας δούμε τώρα... παρά εύκολη υπόθεση είναι») του κειμένου. (μον. 1)

Μονάδες 5

B4. α) Να ξαναγράψετε τις προτάσεις αντικαθιστώντας τις λέξεις με έντονη γραφή με συνώνυμες ή σημασιολογικά ισοδύναμες. (μον. 5).

1. Η συμβολική ανισότητα και ασυμμετρία... **συνιστά** πρόβλημα.

2. Στην τάξη οι μαθητές **κατασκευάζουν** έναν «κοινωνικό κόσμο»...

3. Η δυνατότητα επικοινωνίας... μπορεί **να συμβάλει** στην αποδυνάμωση των κατηγοριοποιήσεων...

4. Ένα μάθημα... μπορεί να λειτουργήσει ως πλαίσιο **ενίσχυσης** της αυτοαντίληψης των αλλοδαπών μαθητών.

5. Έτσι, οι μαθητές θα γνωρίσουν τις **βασικές** αρχές...

β) Να δώσετε από ένα ομόρριζο (απλό ή σύνθετο) από το τελευταίο συνθετικό των παρακάτω λέξεων: **αποδοχής, παρέχει, συνεργατική**. (μον. 3)

γ) Να δημιουργήσετε προτάσεις με τις ακόλουθες ονοματικές φράσεις του κειμένου: προσπάθεια αλληλοαποδοχής και συνεργασίας, πολυπολιτισμικής κοινωνίας. (μον. 2)

Μονάδες 10

Γ. Το σχολείο σας διοργανώνει ημερίδα με θέμα «Ρατσισμός στα σχολεία». Σε ομιλία σας (400- 500 λέξεων), που θα εκφωνήσετε ως εκπρόσωποι των συμμαθητών σας, να δώσετε δύο παραδείγματα φυλετικού και δύο κοινωνικού ρατσισμού στο σχολείο και να παρουσιάσετε τις απόψεις σας σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους το σχολείο και τα ΜΜΕ μπορούν να συμβάλλουν στην εξάλειψη του φαινομένου.

Μονάδες 50

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα **να μην τα αντιγράψετε** στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
5. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μια (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ